

Nr 96.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1953/54, i vad propositionen avser inrikesdepartementets verksamhetsområde.

(3:e avd.)

Driftbudgeten.

Elfte huvudtiteln.

1:o) **Statens rättskemiska laboratorium: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har i propositionen nr 150 (bilaga 9, punkt 1, s. 37—39 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 5 mars 1954) föreslagit riksdagen att medgiva, att den i avlöningsstaten för statens rättskemiska laboratorium upptagna anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal må för budgetåret 1953/54 överskridas med högst 12 500 kronor.

Arbetsbelastningen på rättskemiska laboratoriets alkoholavdelning har vuxit i en takt, som icke tillnärmelsevis motsvarar den personalförstärkning, som erhållits. Medan antalet alkoholblodprov från 1948 till 1953 ökat med 120 procent, har personalökningen sålunda uppgått till endast cirka 33 procent. Detta har medfört en betydande eftersläpning såväl av blodanalyserna som av protokollen med resultatet av dessa analyser. Väntetiden har uppgått till tre i några fall fyra månader, ett förhållande, som enligt departementschefen knappast kan anses tillfredsställande ur rättssäkerhetssynpunkt. Med hänsyn härtill och till den säsongmässiga ökning av motorfordonstrafiken, som inom den närmaste tiden kan beräknas, anses det ofrånkomligt, att laboratoriets personal under innevarande budgetår förstärkes i enlighet med föreståndarens av medicinalstyrelsen tillstyrkta förslag. Det förordas alltså, att laboratoriets icke-ordinariepost för nämnda budgetår må överskridas med 8 000 kronor. I huvudsak motsvarande förstärkning har i årets statsverksproposition förordats för nästa budgetår.

I detta sammanhang vill departementschefen även anmäla, att Kungl. Maj:t genom beslut den 15 januari 1954 medgivit, att vid laboratoriet finge räknat fr. o. m. den 1 januari tills vidare t. o. m. den 30 juni 1954 för en kostnad av högst 4 500 kronor vara anställt ett extra laboratoriebiträde. Anledningen härtill var, att laboratoriets Rh-avdelning icke utan personalförstärkning kunde möta den extrabelastning, som föranleddes av en av

Svenska röda korset organiserad blodgivarkampanj. På grund av ärendets brådskande natur överfördes för avlöning av förenämnda biträde erforderligt belopp, 4 500 kronor, till laboratoriets icke-ordinariepost från elfte huvudtitelns reservationsanslag till extra utgifter. Beloppet anses böra återföras till nämnda anslag och riksdagens bemyndigande därför inhämtas att överskrida laboratoriets icke-ordinariepost med motsvarande belopp.

I enlighet härmed erfordras ett överskridande om sammanlagt 12 500 kronor.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må medgiva, att den i avlöningsstaten för statens rättskemiska laboratorium upptagna anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal må för budgetåret 1953/54 överskridas med högst 12 500 kronor.

2:o) **Statens rättsläkarstationer: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, s. 39 och 40) och med erinran att förevarande anslag i riksstaten för innevarande budgetår uppförts med 193 000 kronor, varav 47 600 kronor belöper sig på avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att den i avlöningsstaten för statens rättsläkarstationer upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må för budgetåret 1953/54 överskridas med högst 4 200 kronor.

3:o) **Bidrag till driften av en neurokirurgisk avdelning vid lasarettet i Lund.** Kungl. Maj:t har (punkt 3, s. 40—42) föreslagit riksdagen att godkänna av departementschefen förordade ändrade grunder rörande bestridande av driftkostnaderna för den neurokirurgiska avdelningen vid lasarettet i Lund, att tillämpas fr. o. m. den 1 juli 1953.

Från detta anslag bestrides statsbidrag till Malmöhus läns landsting för driften av en neurokirurgisk avdelning vid lasarettet i Lund. Upptagningsområdet för avdelningen har genom avtal mellan landstinget och avdelningens övriga intressenter bestämts till att omfatta Malmöhus, Kristianstads, Blekinge, Kronobergs, Jönköpings och Hallands län samt Kalmar läns norra och södra landstingsområden ävensom städerna Malmö och Hälsingborg. Enligt Kungl. Maj:ts brev den 13 juni 1947 utgår statsbidrag med ett belopp av 6 kronor för underhållsbidrag vid avdelningen. Som villkor för åtnjutande av statsbidrag gäller bl. a., att av patient, som intages å avdelningen, må, oavsett var han är hemmahörande, uttagas en legosängsavgift vid vård å allmän sal eller därmed likställt rum av högst 2 kronor 50 öre per dag, vilken avgift i årets statsverksproposition föreslagits skola fr. o. m. den 1 januari 1955 fastställas till högst 3 kronor per dag. Enligt nuvarande statsbidragsgrunder gäller vidare, att sjukhusägaren må av berörda huvud-

män såsom bidrag till bestridandet av vårdkostnaderna uttaga *dels* en dagavgift av 2 kronor 50 öre, *dels ock* ett belopp motsvarande högst skillnaden mellan å ena sidan verkliga dagkostnaden vid lasarettet i dess helhet och å andra sidan summan av legosängsavgiften och vederbörande huvudmans fasta bidrag per underhållsdag.

Medicinalstyrelsen har föreslagit, att hinder icke skall möta för en ny intressentöverenskommelse, enligt vilken vederbörande lokala huvudman skall för varje patient utöver 2 kronor 50 öre per underhållsdag erlægga ett belopp motsvarande högst skillnaden mellan å ena sidan den verkliga dagkostnaden vid lasarettet i dess helhet, förhöjd med högst 70 procent, och å andra sidan summan av legosängsavgiften, vederbörande huvudmans fasta bidrag samt utgående statsbidrag per underhållsdag.

Departementschefen anför, att man vid statsbidragets fastställande år 1946 utgick från *dels* den genomsnittliga dagkostnaden vid lasarettet år 1944 eller 12 kronor 1 öre, *dels ock* det förhållandet, att kostnaderna för neurokirurgiska kliniken vid serafimerlasarettet låg 51 procent högre än de genomsnittliga kostnaderna för lasarettets övriga kliniker. Statsbidraget, vilket var avsett att täcka merkostnaderna för den neurokirurgiska avdelningen, bestämdes således till 6 kronor per vård dag. Departementschefen framhöll emellertid, att den föreslagna beräkningsgrunden i viss mån innebär en nyhet, varför det låg i sakens natur, att framtida erfarenhet kunde giva vid handen, att enskildheterna i villkoren i ett eller annat avseende borde ändras. Även förändringar i penningvärdet kunde tänkas göra jämkningar påkallade. I dylik händelse finge givetvis bidragsfrågan upptagas till omprövning. Den genomsnittliga dagkostnaden för lasarettet i dess helhet har successivt stegrats och uppgick år 1952 till 44 kronor 41 öre. Då bidragsgrunderna icke ändrats, har Malmöhus läns landsting nödgats svara för betydande kostnader, som rätteligen bort ankomma på övriga intressenter. Nu angivna förhållanden gör det motiverat, att bidragsfrågan upptages till omprövning. Departementschefen är emellertid icke beredd att nu tillstyrka någon höjning av till avdelningen utgående statsbidrag utan förordar, att statsbidragsfrågan upptages till prövning i ett senare sammanhang. Departementschefen anser sig däremot sakna anledning motsätta sig av medicinalstyrelsen föreslagen ändring i gällande statsbidragsbestämmelser och tillstyrker därför, att dessa bestämmelser med verkan fr. o. m. den 1 juli 1953 ändras på sätt medicinalstyrelsen föreslagit i syfte att möjliggöra för Malmöhus läns landsting att från övriga intressenter uttaga ersättning, som beräknas motsvara de verkliga vårdkostnaderna. Då gällande ersättningsgrunder tidigare underställts riksdagen, anses riksdagens utlåtande i ärendet böra inhämtas.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag innebär att det belopp, som övriga sjukvårdshuvudmän inom upptagningsområdet skall erlægga till sjukhusägaren såsom bidrag till vårdkostnaderna för patienter å den neurokirurgiska av-

delningen, skall få uppräknas. Någon erinran mot detta förslag har icke framställts.

Utskottet hemställer därför,

att riksdagen må godkänna av departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 5 mars 1954 förordade ändrade grunder rörande bestridande av driftkostnaderna för den neurokirurgiska avdelningen vid lasarettet i Lund, att tillämpas fr. o. m. den 1 juli 1953.

4:o) **Utbildnings- och övningsverksamhet.** Kungl. Maj:t har (punkt 5, s. 42—44) föreslagit riksdagen medgiva att kostnaderna för ifrågakommande ersättningar till hushållsarbetande kvinna för deltagande i s. k. central kurs inom civilförsvaret må bestridas från förslagsanslaget till Utbildnings- och övningsverksamhet.

Från detta anslag bestrides bl. a. resekostnadsersättningar och traktamenten samt ersättning för mistad arbetsinkomst vid deltagande i utbildningskurs inom civilförsvaret, vilken anordnas av civilförsvarsstyrelsen eller länsstyrelse eller på dessa myndigheters föranstaltande (central kurs).

Resekostnadsersättningar och traktamenten till bl. a. civilförsvarschefer och vissa andra befattningshavare inom det allmänna civilförsvaret vid deltagande i central civilförvarsutbildning har utgått fr. o. m. kalenderåret 1942. I propositionen nr 294 till 1946 års riksdag föreslogs, att även ersättning för mistad arbetsinkomst skulle utgå till viss personal i det allmänna civilförsvaret, som deltog i dylik utbildning. Ersättningsnormerna anslöt sig nära till då gällande, motsvarande regler för civilförvarschef och ställföreträdare för dylik. Nämda ersättningsgrunder synes icke medge, att av civilförsvarsstyrelsen föreslagen ersättning till hushållsarbetande kvinna vid deltagande i central civilförvarsutbildning får utgå. Frågan anses därför böra underställas riksdagen.

Departementschefen finner det skäligt, att hushållsarbetande kvinna, som ej åtnjuter ersättning för mistad arbetsinkomst, erhåller gottgörelse för sina utgifter i anledning av deltagande i s. k. central kurs inom civilförsvaret. Civilförsvarsstyrelsen har för sin del föreslagit ersättning med styrkta verkliga kostnaden, dock högst 20 kronor för dag. På grund av att förfarandet vid utbetalning av ersättning härigenom blir enklare förordas, att ersättning med ett fixerat belopp får utgå. Detta anses lämpligen tills vidare böra fastställas till femton kronor för dag. Det förutsättes emellertid, att ersättningsgrunderna vid behov skall kunna jämkas av Kungl. Maj:t.

Kostnaderna i anledning härav föreslås skola bestridas från ifrågavarande anslag. Med hänsyn till att kostnaderna beräknas bli förhållandevis små är någon uppräknig av anslaget ej erforderlig.

Utskottet. Även utskottet finner det skäligt, att hushållsarbetande kvinna, som ej åtnjuter ersättning för mistad arbetsinkomst, erhåller gottgörelse

för sina utgifter i anledning av deltagande i s. k. central kurs inom civilförsvaret. I likhet med departementschefen finner utskottet det av praktiska skäl lämpligt, att ersättning får utgå med ett fixerat belopp för dag. Utskottet har inte något att erinra mot, att detta belopp bestämmes till femton kronor eller att Kungl. Maj:t bemyndigas jämka beloppet vid behov, dock högst intill ett belopp av 20 kronor för dag.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna av utskottet ovan förordade grunder för ersättning till hushållsarbetande kvinna för deltagande i s. k. central kurs inom civilförsvaret;

b) medgiva, att kostnaderna för ifrågakommande ersättningar till hushållsarbetande kvinna för deltagande i s. k. central kurs inom civilförsvaret må bestridas från förslagsanslaget till Utbildnings- och övningsverksamhet.

Kapitalbudgeten.

Statens allmänna fastighetsfond.

5:o) **Nybyggnad för statens rättsläkarstation i Stockholm. Nybyggnad för statens rättskemiska och farmaceutiska laboratorier.** Kungl. Maj:t har i propositionen nr 150 (bilaga 14, punkt 1, s. 57—62 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 5 mars 1954) föreslagit riksdagen att å tilläggsstat II för budgetåret 1953/54 anvisa dels till Nybyggnad för statens rättsläkarstation i Stockholm ett investeringsanslag av 350 000 kronor, *dels ock* till Nybyggnad för statens rättskemiska och farmaceutiska laboratorier ett investeringsanslag av 1 275 000 kronor.

Under förstnämnda rubrik har av riksdagen för budgetåret 1948/49 anvisats ett investeringsanslag av 1 500 000 kronor, varav cirka 90 000 kronor för vaktmästarbostad m. m. Till Nybyggnad för statens rättskemiska och farmaceutiska laboratorier har för budgetåren 1949/50 och 1951/52 såsom investeringsanslag anvisats tillhoppa 2 800 000 kronor. Härjämte har å ett under åttonde huvudtiteln för budgetåret 1950/51 uppfört reservationsanslag till Tandläkarhögskolan i Stockholm: Inredning av vissa lokaler beräknats ett belopp av 95 000 kronor avseende fast inredning för vissa lokaler inom laboratoriebyggnaden, vilka skulle disponeras av tandläkarhögskolan.

I skrivelse den 31 augusti 1953 har byggnadsstyrelsen hemställt om anvisande av ytterligare medel till förenämnda byggnadsföretag. Båda företagen ingår bland de byggnadsarbeten, för vilka på grund av allmän byggnadskostnadsstegring uppkomna merkostnader förutsatts skola bestridas från det kollektiva anslaget till Merkostnader för vissa byggnadsarbeten. Av detta anslag beräknar styrelsen kunna disponera, för rättsläkarstationen

365 000 kronor samt för rättskemiska och farmaceutiska laboratorierna 1 550 000 kronor eller tillhoppa 1 915 000 kronor. Härutöver beräknas vissa merkostnader av sådan art uppstå, att de icke lämpligen bör eller kan ersättas från nämnda kollektivanslag.

Med anledning av byggnadsstyrelsens framställning uppdrog Kungl. Maj:t genom beslut den 6 november 1953 åt statens sakrevision att verkställa utredning rörande de av styrelsen anmälda merkostnaderna.

En redogörelse för sakrevisionens utredning finnes intagen i statsrådsprotokollet (s. 59—61), till vilken redogörelse utskottet får hänvisa.

Departementschefen anför, att enligt vad som framgår av sakrevisionens utredning anledningen till de i fråga om nybyggnaderna för rättsläkarstationen i Stockholm samt rättskemiska och farmaceutiska laboratorierna uppkomna betydande merkostnaderna närmast synes vara att hänföra till bristande planläggning av och kostnadsredovisning för ifrågavarande byggnadsprojekt. I båda dessa hänseenden pågår emellertid inom byggnadsstyrelsen en undersökning för att få till stånd ändrade principer. Någon anmärkning anses icke kunna riktas vare sig mot byggnadernas allmänna standard eller laboriostandarden. Med hänsyn härtill och då sakrevisionen icke ansett sig kunna göra någon erinran mot den föreslagna medelsanvisningen, anser departementschefen sig böra tillstyrka byggnadsstyrelsens förslag om anvisande å tilläggsstat av ytterligare medel för att täcka de sålunda uppkomna merkostnaderna. För ändamålet föreslås anvisade två investeringsanslag om 350 000 resp. 1 275 000 kronor. Departementschefen förutsätter slutligen, att byggnadsstyrelsen vidtager erforderliga åtgärder för att tillföra statsverket på Stockholms stad belöpande andel av kostnaderna för rättsläkarstationens lokaler.

Utskottet anser sig böra understryka angelägenheten av att såväl projektering som kostnadsredovisning för framtiden ordnas på sådant sätt av byggnadsstyrelsen att ett ekonomiskt bedrivande av styrelsens byggnadsverksamhet såvitt möjligt säkerställs. Med hänsyn till vad departementschefen anfört vill utskottet icke motsätta sig Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1953/54 anvisa

a) till *Nybyggnad för statens rättsläkarstation i Stockholm* ett investeringsanslag av 350 000 kronor;

b) till *Nybyggnad för statens rättskemiska och farmaceutiska laboratorier* ett investeringsanslag av 1 275 000 kronor.

Stockholm den 27 april 1954.

På statsutskottets vägnar:

KARL WARD.

Närvarande: se under utlåtandet nr 99.